

Kev Lambert

Să ne rămână bucuria

Traducere din limba franceză
de Sînziana Cotoară

POLIROM
2026

Cuprins

I.	7
II. Timpul trece.....	81
III.	151
<i>Mulțumiri</i>	325

9.

În august au existat grupuri de studenți care au votat pentru greve și protestele au continuat în același ritm. Magazinele au fost vandalizate de mulțimile care defilau în centru și în Parc-Extension; protestatarii, titrau ziarele, erau o ceată de jefuitori. O zi de duminică a dat ocazia unei confruntări violente pe străzile din Ville-Mont-Royal între poliția Montréalului și un nucleu de manifestați care s-au împrăștiat pe proprietățile din jur, fiind urmăriți apoi de poliștii înfuriați. Familiile au putut să vadă cum tineri mascați și îmbrăcați în negru sunt fugăriți de bărbați în armură, echipați ca niște soldați, în jurul piscinei lor. Un contingent numeros s-a adunat într-un parc din centru, mica ceată dotată cu bannere a așteptat acolo discutând un sfert de oră, apoi, când s-a întors, a văzut că lumea se pusese deja în mișcare. Mulțimea avea o formă alungită și elastică, care se scinda ca un jeleu la o lumină roșie, apoi își refăcea corpul firesc pe măsură ce înainta. Să fii la protest suscita idei și pasiuni reînnoite. Scandările, corpurile adunate la un loc subminau singurătatea și te făceau să crezi în forța numărului; cu blocurile lui înalte și reci, parcările subterane și străduțele înguste, centrul era simțit pe propria piele ca o excelentă amenajare antirevoluționară – ideile de genul (răscoală, revoltă populară, dictatură

a proletariatului) ajungeau să ne treacă inevitabil prin minte când ridicam pumnul –, totul părea proiectat cu scopul de-a facilita ambuscada poliției și de-a încetini risipirea gazelor lacrimogene. Oamenii se gândeau la Greg și la toate viețile distruse care n-ajungeau niciodată în ziare. Înfocarea greviștilor și a altor insurgenți de weekend începea să slăbească, dar nu se stingea. A venit disperarea și am alungat-o răbufnind împotriva felului deformat în care se prezentau lucrurile în mass-media. Actele de violență ale poliției erau considerate inadmisibile în instanță, dar existau și comentatori politici care regretau că nu se face mai în forță repressiunea. Birourile de avocatură erau luate cu asalt, devastate, iar anumite magazine se aeriseau spărgându-li-se vitrina, o mașină de poliție în flăcări încălzea mâinile înghețate. Analiștii de stânga susțineau că poporul începe să-și dea seama de efectele mai concrete a douăzeci de ani de tăieri bugetare în plasa de siguranță socială. Abordarea québecheză la capitolul imobiliare, care se ferea de orice reglementare prea intervenționistă, era dăunătoare pentru țesătura urbană. Statisticieni care arătau ca niște gropari susțineau în rarele interviuri că prețul chiriilor și al imobilelor crescuse de treizeci, patruzeci de ori în ultimii cincizeci de ani – salariul minim, doar de zece.

După sondaje, cea mai mare parte a populației nu vedea cu ochi buni agitația asta socială care crea blocaje mari în trafic. Răzmerițele de genul exasperau îndărătnica majoritate tăcută. Mulți credeau la vremea respectivă că e mai bine să lași piața să se regleze singură și obligatoriu să se reducă datoria statului. Revendicările protestatarilor și protestatarelor nu erau limpezi. Foloseau jargoane bizare, vorbeau neinteligibil despre taxarea marilor averi, impozit

pe moștenire, strigau sloganuri împotriva politicilor de austeritate, pe pancarte erau mesaje radicale care se opuneau evaziunii fiscale, rasismului și misoginiei. Se visa în fraze pline de incidente la o lume mai puțin crudă față de săraci și excluși. În textele lor cotidiene, editorialiștii subliniau caracterul idealist al mulțimii, insistau asupra lipsei de inteligibilitate și susțineau respingerea fiecărei solicitări prin analize de finețe ale Constituției canadiene și separării puterilor în stat. Spuneau întruna că pandemiile costă scump.

Locuințele la un preț accesibil deveniseră mai rare decât iernile fără ploi. A turnat cu găleata toată luna februarie, temperaturile n-au mai scăzut sub minus zece grade. Trotuarele erau atât de înghețate, că puteai să te dai cu patinele. Persoanele în vârstă așteptau primăvara ca să mai iasă din casă de frică să n-alunece și să-i înghită vreun utilaj de dezăpezire grăbit, remunerat după randament. Pe arterele comerciale înfloreau spații libere. Centre comerciale mai mari ca niște catedrale putrezeau după grilaje care se încuiau seara, după ce se închidea la coafor și magazinul de brioșe. Copaci mari care crescuseră sub un luminator, mândri să înveselească cumpărăturile de familie în cei mai frumoși ani ai centrului, se uscau și mureau. Nu se mai știa ce ar trebui făcut cu hoardele de oameni fără adăpost care se înghesuiau în tabere ilegale pe marginea autostrăzilor. Corturile luau foc. Agenții comunitari le desființau regulat locuințele improvizate și împărțeau amenzi uriașe. Din când în când mai murea de frig câte unul.

Într-o noapte, vreo sută de persoane s-au infiltrat pe șantierul Complexului Webuy, i-au escaladat structura neterminată și au afișat un banner imens care spunea „PROIECT CRIMINAL ȘI DISTRUC“, pentru că nu era bine prins la

un capăt. Webuy a angajat o multinațională de pază privată cu relații dubioase în anumite războaie civile din Africa să împiedice accesul pe șantier douăzeci și patru de ore din douăzeci și patru. O conferință de presă foarte așteptată a prim-ministrului s-a soldat doar cu niște apeluri la calm. La cererea Ateliers C/W au fost organizate negocieri cu purtătorii de cuvânt ai grupurilor activiste. S-au respectat regulile de distanțare socială, chiar dacă nu era neapărat necesar. Au venit și oamenii de la comunicare ai multinaționalei americane și cei ai primăriei din Montréal. S-a mizat mult pe explicațiile și carisma lui Céline pentru liniștirea spiritelor. Webuy a insistat ca Pierre-Moïse și Gabriela să fie și ei prezenți la întâlnire. Compania a făcut publice fotografiile de la masa rotundă.

Purtătorii de cuvânt ai cetățenilor au denunțat un dialog al surzilor. Céline și Pierre-Moïse n-au putut să nu fie de acord cu ei în privința asta. Céline se arătase înțelegătoare, atentă la argumentele activistelor, fusese de acord cu mare parte din pozițiile lor; doar că altele ar fi trebuit să fie metodele și obiectivele pe care să le aleagă ele. Céline purta o mască cu imprimeu cu solzi și o capă amplă Off-White care se agăța peste tot. Părea o emisară cu misiunea de-a reprezenta pe Terra o galaxie foarte îndepărtată. Pierre-Moïse a încercat să explice că, în timp ce se protesta împotriva Complexului Webuy, erau demolate apartamente, mari grupuri financiare își disputau parcul imobiliar din Montréal; companii jefuiau nordul Québecului fără să plătească vreo redevență și lăseau solul devastat... În comparație cu lucrurile astea, noul sediu Webuy nu era mare lucru. Avea să aibă chiar efecte benefice, oferind excelente locuri de muncă în domenii ale inovației, continua primărița. Disperată,

Céline a început să încurajeze revolta, ridicând pumnul și vorbind tare. Poziția ei îi puna pe reprezentanții orașului și ai companiei într-o situație incomodă. Se declara solidară și impresionată de cele și cei care luau atitudine. Era esențial ca orașele să fie trecute prin foc și sabie o dată la cincisprezece ani. Complexul ceruse evacuarea a vreo zece locuințe, era ceva excepțional pentru un proiect de o asemenea anvergură. Avea să readucă la viață zone lăsate în paragină și nelocuite ale orașului. Urma să fie o construcție uluitoare, una dintre cele mai mari mândrii ale carierei ei. Ideea era să înfrumusețeze Montréalul, să-l facă un oraș mai puternic, mai drept și mai primitiv. Purtătorii de cuvânt i-au răspuns că lupta deja nu mai viza sediul Webuy, complexul simboliza o dominație mai mare, o violență generalizată, un sistem capitalist și neoliberal care se ducea cu pași repezi de râpă. Din punctul lor de vedere, Céline și Pierre-Moïse erau reprezentanții unei caste milenare de exploatare. Niște hoți, niște bandiți. Céline considera că e greu să se apere de niște acuzații pe care nici nu le înțelegea prea bine uneori. Compania n-a scos o vorbă. Activiștii au plecat de la masa negocierilor după prânz să organizeze un protest de impact.

„What’s Ethical About Celine Wachowski’s «Ethical» Architecture? Part II“ conținea niște afirmații care nu făceau nicio plăcere nici opiniei publice, nici lui Céline Wachowski. Se reamintea că în anii ’90 lucrase la niște planuri de construcție pentru vreo treizeci de închisori din Statele Unite. Apoi era analizat de-a fir a păr un episod din al treilea sezon *Old House, New House* pentru a arăta cum consecințele nefaste ale ridicării unei case imense din Atena, create de o fostă asociată a Ateliers C/W, erau mascate printr-un scenariu triumfalist. Jurnalista interviesa trei familii care

explicau cum încercaseră să cumpere edificiul care nu se dorea vândut la un preț rezonabil. Fanele și fanii serialului nu vedeau lucrurile la fel și-i luau fervent apărarea realizatoarei. A doua jumătate a articolului turna gaz pe foc în cazul a ceea ce ziarele numeau „vociferarea populară“. Wendy P. Savall încerca să descurce firele pânzei complicate pe care o țeseau Ateliers C/W și grupul Invo împreună cu alte trust fund-uri. În articol dădea peste numele a vreo zece miliardari. Autoarea insista: narațiunea, demonstrația sau expunerea, forme discursive clasice în jurnalism, nu mai erau adaptate să vorbească despre cum funcționează economia contemporană, imposibil de pus în cuvinte. Nicio minte omenească de azi nu mai putea urmări fluctuațiile infinite ale banilor. Bursa era de-acum dirijată de algoritmi care făceau să varieze valoarea titlurilor la viteze care se calculau la nanosecundă. Activele lui Céline Wachowski călătoreau pe artere groase sau pe capilare uneori abia perceptibile și irigau o serie de organe a căror funcție era clară, bine definită, evidentă, dar și altele, ca splina sau amigdalele finanțelor sale, cărora era greu să le înțelegi rolul exact în organismul monstruos pe care-l alcătuaia averea ei. Era directoare generală și artistică la Ateliers C/W, firmă pe care o deținea în proporție de 30% prin intermediul grupului Invo, înființat cu douăzeci de ani în urmă cu scopul să-i administreze activele. Banii se întorceau la ea în buzunar după ce se înmulțeau în alte investiții, nenumărate companii dintre care unele erau foarte cunoscute în domeniul energiei, petrolului, transporturilor, cosmeticelor, băuturilor alcoolice, asigurărilor și produselor financiare. Sistemul ăsta complex făcea loc unor încălcări perfide, iar averea ei părea un arbore genealogic de aristocrați, în care legăturile sunt mult prea